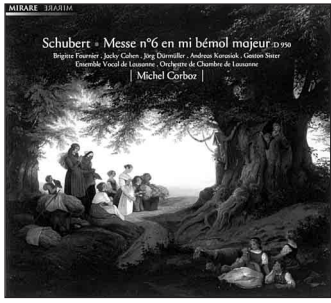

CD's

MICHEL Corboz levert met zijn Ensemble Vocal en het Orchestre de Chambre van Lausanne een prachtige versie af van Schuberts grote en ook ultieme *Mis D950*. Uiteindelijk, want de compositie dateert van 1828 en dat is het sterfjaar van de toondichter. Een mis die begint met een zacht smekend *Kyrie*, waarin de berusting van Schubert ten aanzien van zijn trieste lot doorklinkt. Het is een getemperde, bezonnen Franz Schubert die deze mis opdraagt aan zijn Schepper. Daarom ook blijft er in het *Gloria* al bij al een mooie balans tussen ingetogen frasering en krachtige lofprijzing. Deze mis staat ver af van de wat pompeuze theatraaliteit van Mozarts *Requiem*.

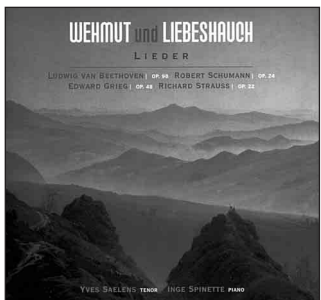

Michel Corboz is een veteraan en het verrast misschien dat Harmonia Mundi, een label dat zeer begaan is met het promoten van de 'historiserende' uitvoeringswijze, zijn meer traditionele aanpak blijft steunen. We mogen dankbaar zijn, want het is niet goed dat één school alles overheerst. Corboz houdt zijn door hem zelf gestichte koor schitterend in de hand. Het lijkt ons precies aangepast aan dit werk: geen overweldigende klankmassa uit duizend kelen, maar ook geen te dunne klank wegens een bewuste kleinschaligheid. Warmte en gevoel mogen in dit ontroerende, onrustige en toch berustende werk aan bod komen. En de solisten, met de sopraan Brigitte Fournier in een glansrol, gaan als vanzelf mee in deze stijl.

Schuberts mis is een meditatie over leven en dood, waarin de ernst van wat komen moet voortdurend als ondertoon aanwezig is. Van een doodzieke mens moeten we geen jubelkreten verwachten, evenmin triomfalistische verheerlijking. Maar in een laatste bundeling van krachten geeft Schubert uiting aan zijn geloof dat het leven toch in God ingebed blijft. (JC)

Franz Schubert, Messe numéro 6 en mi bémol majeur D 950, door de solisten Brigitte Fournier, Jacky Cohen, Jörg Dürmüller, Andreas Karasiak en Gaston Sister, het Ensemble Vocal de Lausanne en het Orchestre de Chambre de Lausanne, het geheel onder leiding van Michel Corboz, Mirare (distributie harmonia mundi), MIR 051, 21,15 euro.

LIEDEREN zingen mag dan van alle tijden zijn, het kunstlied daarentegen is grotendeels toe te schrijven aan een welbepaalde periode. De negentiende eeuw kende een ongeziene opbloei van deze muzikale vorm. Werden zulke liederen aanvankelijk nog in de (betere) huiskring gezongen bij het klavier, vanaf 1820 maakte het lied zich los uit de huiselijke sfeer en kreeg het een plaats in het theater. Vooral sinds Schubert is het kunstlied een vaste prik op het repertoire, maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat vóór of na de man niemand ooit een artistiek lied schreef.

De eeuwig verliefde Beethoven bijvoorbeeld schreef in 1816 een prachtige liedcyclus 'voor de verre geliefde' waarin de natuur als klankbord dient voor de gemoedsstemming van dichter of zanger. Wellicht is die dialoog tussen natuur en ziel een van de meest karakteristieke eigenschappen van het romantische kunstlied. Want de natuur praat een mondje mee en is in het betere kunstlied veel meer dan een schetsmatig toneeldecor. De natuurervaring wordt de lakmoesproef van het verlangen naar liefde...

Bij de nerveuze Schumann echter is de natuur veel minder nadrukkelijk aanwezig. Hem gaat het veeleer om de rechtstreekse weergave van zijn stormachtige gevoelsleven. Dit is de toondichter van de onvervulde verlangens en het zelfverdriet. Melancholie en doods-gedachten zullen hem blijven achtervolgen.

In zijn spoor volgt dan weer Grieg, van wie op deze cd de *Zes Liederen opus 48* staan. De opname wordt besloten met het haast impressionistische *Mädchenblumen opus 22* van Richard Strauss. Vier meisjes worden met evenveel bloemsoorten vergeleken en de componist slaagt er ook muzikaal in om telkens een bijbehorende klanksfeer op te roepen. Tenor Yves Saelsens, in 2005 uitgeroepen tot Jonge Musicus van het Jaar, zet een voortreffelijke prestatie neer en wordt puik bijgestaan door Inge Spinette aan het klavier. (JC)

Ludwig van Beethoven, Robert Schumann, Edvard Grieg & Richard Strauss, Wehmut und Liebeshauch. Lieder, door Yves Saelsens (tenor) en Inge Spinette (piano), Eufoda (distributie Coda), 1373, 21,25 euro.

Het wekelijkse aanbod boeken, cd's en dvd's in *Kerk+Leven* is ook te raadplegen en te bestellen via het *Mediacenter* op de website www.kerknet.be.

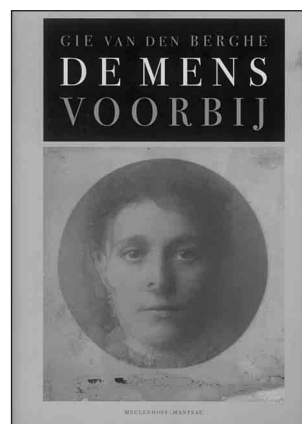
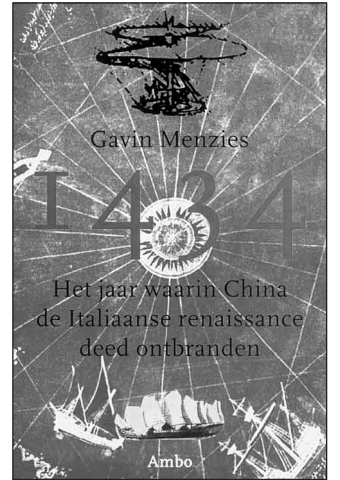
CHINEZEN VEROVEREN DE WERELD

TIJDENS het bewind van de Chinese Ming-keizers in de vijftiende eeuw voerde admiraal Zheng He het bevel over een enorme vloot. Vast staat dat deze vloot verre tochten ondernam over de wereldzeeën. Zheng verkende de kusten van Afrika en was wellicht de eerste die de zuidelijke tip van het continent bereikte.

Onderzeebootofficier Gavin Menzies is al jaren gefascineerd door Zheng He's exploten. Volgens hem bereikte de Chinees ook Amerika. Daarover schreef hij al het boek *1421. Het jaar waarin China de Nieuwe Wereld ontdekte*. Wat hij nu doet is nog straffer. Hij stelt dat de Italiaanse renaissance slechts op gang kwam nadat in 1434 een vloot van vele honderden Chinese schepen in Toscane aanmeerde. Geen Leonardo da Vinci of Copernicaanse omwenteling zonder de Chinezen!

Klinkt goed, alleen is er geen grammetje historisch bewijs (niet in Chinese archieven, niet in Italië) dat de Chinese vloot ooit tot in de Middellandse Zee is geraakt. (EDS)

Gavin Menzies, 1434. Het jaar waarin China de Italiaanse renaissance deed ontbranden, Ambo, Amsterdam, 2008, 328 blz., 24,95 euro, ISBN 978 90 263 2175 7.

DE WEG NAAR DE BARBARIJ

GIE van den Berghe is een gedreven wetenschapper die bekend werd vanwege zijn geschiedkundige werken die genadeloos de achtergronden van volkerenmoorden ontleden. Zo is hij een pleitbezorger om wat betreft de jodenvervolgving tijdens de Tweede Wereldoorlog het slachtofferperspectief te verlaten. Anderzijds beseft hij hoe moeilijk dat is. Volgens hem gaan we immers ook bijzonder hypocriet om met volkerenmoorden. Ze worden misbruikt.

In dit nieuwe, lijvige werk buigt Van den Berghe zich over een andere wandaad van het naziregime, namelijk de uitroeiing van geestelijk, lichamelijk en genetisch gehandicapte mensen. Die wandaad blijkt, anders dan we graag geloven, geen break in onze beschaving, maar een ontsporing van een lange ontwikkeling. Van den Berghe vertelt in vele bladzijden hoe de Verlichting het idee voortbracht dat de natuur en de mens te verbeteren zijn. Inzichten in geneeskunde en genetica gaven de mens de kracht wel degelijk in te grijpen in de natuur. Zo ontstond de eugenetica. Zwakken, misdadigers en gehandicapten mochten zich best niet voortplanten, sterken en fitten moesten volop kansen krijgen dat wel te doen. Met deze ideeën werd gedweept in allerlei kringen. En volgens de auteur ook in katholieke middens, tot de encycliek *Casti connubii* (1930) zich resoluut uitsprak tegen geboortebeperving, sterilisatie, abortus en eugenetica.

Onder de nazi's ontspoorde deze ideeën. Tienduizenden Duitse gehandicapten stierven in euthanasielinklinieken, nog eens tienduizenden 'beladen' mensen werden onder dwang gesteriliseerd. De huidige genetische selectie van embryo's lijkt in het verlengde te liggen van de eugenetica. De mens dreigt een middel te worden. „Wie met alle geweld de wortel van alle kwalen, ziekten en tekortkomingen wil uitwieden, belandt makkelijk in de barbarij”, zo stelt de auteur. Hij bestempelt zichzelf als een „kind van de Verlichting”, maar beschrijft scherp en stelt puntige vragen. Alweer een indrukwekkend werkstuk, al blijven we achter met nog meer vragen. Misschien was dat de bedoeling? (EDS)

Gie van den Berghe, De mens voorbij. Vooruitgang en maakbaarheid. 1650-2050, Meulenhoff/Manteau, Antwerpen/Amsterdam, 2008, 380 blz., 29,95 euro, ISBN 978 90 8542 108 5.

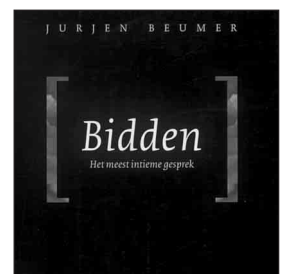
BIDDEN MOET JE LEREN

JURJEN Beumer is directeur van de stadspastoraal in het Nederlandse Haarlem en auteur. Zo schreef hij een opmerkelijke inleiding op het werk van Henry Nouwen, die hij zelf goed kende. Nu levert hij een boekje af over het gebed.

Volgens Beumer hoort bidden wezenlijk bij mensen. Diep in ons ligt immers een vermoeden dat we te weinig onszelf zijn, dat we leven met een tekort. Dat tekort willen mensen opvullen, ook door gebed. Maar het waarachtige bidden vraagt een ommekeer. De juiste gebedsattitude moeten we aanleren en het onzevader is de meest puike gebedsschool. Het was immers een antwoord op de vraag hoe te bidden.

Beumer schrijft een goede inleiding op het gebed en geeft ook voorbeelden: het schietgebed, het vraaggebed, het dankgebed, het woordloze gebed. Een speciaal hoofdstukje behandelt het bidden in de relatie met andere godsdiensten. Verwacht geen zweverige praat, hier staat de bidder met beide voeten op de grond en is hij wezenlijk betrokken op de wereld rondom hem. (EDS)

Jurjen Beumer, Bidden. Het meest intieme gesprek, Ten Have, Baarn, 2008, 155 blz., 14,90 euro, ISBN 978 90 259 5924 1.

IJDELHEID OF WAARHEID

KIJKT u wel eens naar de Nederlandse Evangelische Omroep, dan kent u wellicht presentator Andries Knevel. Zijn praatshows worden gewaardeerd en zijn van een ander niveau dan wij in Vlaanderen gewend zijn. Hij is een mediaster, maar ook een christen met een rotsvast (evangelisch) geloof. Toch stelt hij vragen.

Dat laat hij ook zien in dit dagboek, waarin hij de lezer kond doet van zijn overpeinzingen, wedervaren en ontmoetingen van januari tot oktober 2008. Een tikje ijdel misschien, wil Knevel toch ook door over zichzelf te schrijven aantonen dat het christelijke geloof geen onzin is. Hij heeft een missionaire drive, zo zegt hij zelf. Het blijft natuurlijk wat vreemd, maar blijkbaar werkt het. Voor hen die een andere kijk op Nederland willen ontwikkelen of sympathie hebben voor de evangelische stroming. (EDS)

Andries Knevel, Is het waar?, Ten Have, Baarn, 2008, 336 blz., 19,90 euro, ISBN 978 90 259 5838 1.